

Sygn. akt II K 784/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Wołominie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: SSR Mariusz Matusik

Protokolant: Sylwia Filipowicz

W obecności oskarżyciela publicznego -----

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2018 r.

sprawy **Ł. B.**, urodz. (...) w W.,

syna P. i M. z d. R.,

oskarżonego to, że:

w okresie od stycznia 2017 roku do dnia 28 marca 2018 roku w W., województwa (...), pow. (...) uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec W. B., określonego co do wysokości Wyrokiem Sądu Rejonowego dla (...)w W. z dnia 07.06.2013 roku, sygn. akt V RC 229/13 na kwotę 300 złotych miesięcznie, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń miesięcznych, narażając uprawnionego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych,

tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k.

orzeka

I. Oskarżonego Ł. B. w ramach zarzuconego mu czynu uznaje za winnego tego, że w okresie od 1 stycznia 2017 roku do dnia 28 marca 2018 roku w W., w województwie (...), uporczywie uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec córki W. B. określonego co do wysokości Wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. (...)w W. z dnia 7 czerwca 2013 r., sygn. akt V RC 229/13, narażając uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 miesięcznych świadczeń okresowych, i za to na podstawie art. 209 § 1a k.k. skazuje go, zaś na podstawie art. 209 § 1a k.k. w zw. z art. 34 § 1a pkt 1 k.k. wymierza mu karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym;

II. Na podstawie art. 34 § 3 k.k. w zw. z art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązuje dodatkowo oskarżonego w okresie wykonywania kary ograniczenia wolności do wykonywania ciężącego na nim obowiązku lożenia na utrzymanie swojej córki W. B.;

III. Na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Sygn. akt II K 784/18

UZASADNIENIE

Ł. B. został oskarżony o to, że w okresie od stycznia 2017 roku do 28 marca 2018 roku w W., województwa (...), pow. (...) uchylał się od wykonania obowiązku alimentacyjnego wobec W. B. określonego co do wysokości Wyrokiem Sądu Rejonowego dla W. – (...)w W. z dnia 07.06.2013 roku, sygn. akt VRC 229/13 na kwotę po 300 złotych miesięcznie, przy czym łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń miesięcznych, narażając uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, tj. o czyn z art. 209 § 1a k.k.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy i ujawnionego w toku rozprawy głównej Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ł. B. jest ojcem W. B., która zamieszkuje wraz ze swoją matką E. G. w W.. Sąd Okręgowy W.– (...)w W. wyrokiem z dnia 07 czerwca 2013 r. w sprawie o sygn. akt VRC 229/13 zasądził od Ł. B. na rzecz małoletniej W. B. kwotę po 300 zł miesięcznie tytułem kosztów utrzymania .

Z uwagi na to, że oskarżony Ł. B. od stycznia 2017 r. nie wywiązywał się z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego, prowadzona była egzekucja alimentów z jego majątku przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. P. P. J. M., która została zarejestrowana pod sygn. akt (...).

Z uwagi na stwierdzenie bezskuteczności egzekucji z majątku Ł. B. decyzją nr (...).(…)z dnia 12 stycznia 2018 r. wydaną przez działającego w imieniu Burmistrza W. – Kierownika D. Świadczeń Rodzinnych w Ośrodku Pomocy (...) w W. przyznano małoletniej W. B. świadczenie z funduszu alimentacyjnego w wysokości po 300 zł miesięcznie. Obecnie W. B. nie otrzymuje świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Jak wynika z karty rozliczeniowej z dnia 10 maja 2018r. komornik nie odnotował żadnych wpłat na poczet alimentów, a na dzień 10 maja 2018 r. wysokość zobowiązań Ł. B. wynosiła 7.700 zł.

Ł. B. jest osobą wielokrotnie karaną. W okresie od dnia 2 lutego 2018 r. do dnia 22 lutego 2018r. był zarejestrowany w Urzędzie Pracy (...) W. jako osoba bezrobotna, poszukująca pracy bez prawa do zasiłku.

W dniu 16 kwietnia 2018r. oskarżony podpisał oświadczenie, w którym zobowiązał się uiszczać na rzecz córki alimenty w kwocie po 300 zł miesięcznie plus dodatkowo po 200 zł miesięcznie tytułem alimentów zaległych. Do chwili obecnej należycie wykonuje powyższe zobowiązanie.

W dniu 12 sierpnia 2018r. oskarżony uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku którego doznał m in wieloodłamowego złamania miednicy.

E. G. wraz z córką W. B. utrzymują się z pensji E. G. w kwocie około 2600 – 2700 zł netto miesięcznie. Wysokość pensji uzależniona jest od premii i przepracowanych nadgodzin. Z uwagi na wysokość dochodów osiągniętych przez E. G. nie otrzymuje ona obecnie świadczenia 500+ ani świadczeń z (...) Pomocy (...).

Dowody: wyjaśnienia Ł. B. (k. 61), zeznania świadka E. G. (k. 112-114.), zawiadomienie (...) w W. (k. 1-1v.), decyzja Burmistrza W. z dnia 12 stycznia 2018 roku (k. 2-2v.), zaświadczenie o bezskuteczności egzekucji (k. 3), pismo komornika z kartą rozliczeniową (k. 39-40), pisma (...) w W. (k. 19 - 22), pismo komornika wraz z kartą rozliczeniową k. (39 -40) pismo ZUS (k. 55 – 55v), karta karna k. (57-58), dokumentacja Urzędu Skarbowego W. P. (k. 65-71), karta karne (k. 92, 93), wniosek Ł. B. o umorzenie postępowania (k. 94), potwierdzenia przelewu (k. 95-100), karta informacyjna leczenia szpitalnego (k. 101-102), umowa najmu lokalu socjalnego (k. 103), oświadczenie (k. 104), odpisy aktów urodzenia dzieci oskarżonego i jego konkubiny S. M. (k. 105-107), orzeczenie o niepełnosprawności syna konkubiny oskarżonego – O. M. (k. 108).

Podczas prowadzonego w sprawie postępowania przygotowawczego oskarżony Ł. B. przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił dalszych wyjaśnień (k. 62).

W toku postępowania sądowego wniósł na piśmie wniosek o warunkowe umorzenie postępowania (k. 94). Nie stawił się na rozprawie głównej, nie przedstawił zaświadczenia lekarskiego wystawionego przez lekarza sądowego, które wskazywałoby na to, że oskarżony nie może uczestniczyć w postępowaniu sądowym. Do wniosku o warunkowe umorzenie postępowania dołączył m.in. Zaświadczenie Lekarskie (...) wskazujące na niezdolność do pracy w okresie 05 grudnia 2018 r. do 31 stycznia 2019 r., w którym wskazano jednak, że oskarżony „może chodzić” (k.109)

Sąd zważył, co następuje:

Po dokonaniu analizy materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, Sąd doszedł do przekonania, iż daje on podstawy do przypisania oskarżonemu Ł. B. sprawstwa przestępstwa z art. 209 § 1a k.k. popełnionego w okresie od dnia 1 stycznia 2017r. do dnia 28 marca 2018 r.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, złożonym w toku postępowania przygotowawczego, a które wobec nieobecności oskarżonego na rozprawie głównej zostały odczytane. Oskarżony w tych wyjaśnieniach przyznał, że w okresie objętym zarzutem nie płacił alimentów na rzecz swojej córki W. B.. Wyjaśnienia te są zbieżne z zeznaniami E. G. oraz dokumentami komorniczymi wskazującymi na bezskuteczność egzekucji.

Sąd dał również wiarę zeznaniom E. G.. Które zostały potwierdzone zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. E. G. szczegółowo opisała ciężką sytuację materialną, w jakiej się znalazła z powodu braku wsparcia finansowego ze strony oskarżonego. Uczciwie przyznała, że do końca 2016 r. Ł. B. płacił alimenty na córkę i że zawsze mogła też liczyć na pomoc finansową ze strony jego matki. Przyznała również, że obecnie oskarżony rzetelnie wywiązuje się z zobowiązania zawartego w oświadczeniu z dnia 16 kwietnia 2018r. Świadek nie przedstawiła wyjątkowo negatywnego nastawienia do oskarżonego, wskazywała tylko fakty potwierdzające brak łożenia na utrzymanie swojej córki przez oskarżonego w okresie objętym aktem oskarżenia i to, że ten okres nie alimentacji powodował narażenie W. B. na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Świadek wskazała dalej, że wykorzystywała pomoc swojej matki i matki oskarżonego.

Dowody z dokumentów w postaci dokumentacji komorniczej dotyczącej postępowania egzekucyjnego oraz dokumentacji Ośrodka Pomocy (...) w W., Burmistrza W., Urzędu Pracy w W., Urzędu Skarbowego w W. sąd obdarzył także walorem wiarygodności albowiem wytworzone zostały przez organy powołane z ustawy do ich sporządzenia i nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Za wiarygodne, choć nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy uznał także sąd dokumenty przedstawione przez oskarżonego wraz z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania. Te dokumenty stanowiące potwierdzenia przelewów, kartę informacyjną z leczenia szpitalnego oskarżonego i inne dokumenty nie były kwestionowane przez strony postępowania były dokumentami obrazującymi sytuację, zdarzenia i stan faktyczny spoza okresu objętego zarzutem aktu oskarżenia.

Uwzględniając zebrany w sprawie materiał dowodowy stwierdzić należy, iż obdarzone przez Sąd wiarą dowody łączą się w logiczną całość i stanowią wystarczającą podstawę do uznania, iż okoliczności przypisanego oskarżonemu czynu i jego wina nie budzą żadnych wątpliwości.

Zgodnie z treścią art. 209 § 1a k.k. odpowiedzialności karnej za przestępstwo opisane w tym przepisie podlega ten, kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego, co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość, co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, i jednocześnie naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych.

W okolicznościach niniejszej sprawy ponad wszelką wątpliwość ustalone zostało, że Ł. B. nie wykonywał ciężącego na nim z mocy wyroku Sądu Rejonowego dla W. P. P.w W. z dnia 7 czerwca 2013 r. (sygn. akt V RC 229/13) obowiązku alimentacyjnego względem swojej córki W. B. i, że łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości

stanowi równowartość, co najmniej 3 świadczeń miesięcznych, co naraziło uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Dodatkowo Sąd uzupełnił opis czynu o znamię uporczywości albowiem okres popełnienia czynu zabronionego wskazanego w akcie oskarżenia rozpoczął bieg w styczniu 2017 r., a więc jeszcze przed nowelizacją art. 209 §1 kk. Sąd ferując wyrok oparł się na przepisach obecnie obowiązujących albowiem zagrożenia karą obecnego przepisu art. 209§1a kk jak takie samo jak przepisu art. 209§1 kk – sprzed nowelizacji i dlatego sąd zgodnie z zasadą art. 4 §1 kk zastosował kwalifikację prawną wg nowych przepisów, modyfikując nieznacznie opis czynu o wskazane wyżej znamię uporczywości, która zdaniem sądu miała miejsce w niniejszej sprawie albowiem okres nie alimentacji był stosunkowo długi, znacznie przekraczał okres jednego roku. Trudno, więc byłoby uznać, że oskarżony przez tak długi okres nie miał żadnych możliwości płatniczych, aby zrealizować swój obowiązek alimentacyjny wobec córki W. B.. Za takim poglądem nie może w żadnej mierze przemawiać fakt, że oskarżony znalazł się w trudnej sytuacji życiowej, nie posiadał stałej – zaewidencjonowanej pracy, skoro w okresie objętym zarzutem zaledwie przez kilkanaście dni w okresie od 02 do 26 lutego 2018 r. zarejestrowany był w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Pogląd sądu w tym zakresie jest tym bardziej uzasadniony albowiem, jak wynika z informacji urzędu pracy (k. 26) oskarżony otrzymał propozycję pracy jako robotnik budowlany, której to oferty nie rozliczył i został wyrejestrowany w urzędzie wskutek nie zgłaszania się na obowiązkowe wizyty. Ta sytuacja zdaniem sądu uprawdopodobnia to, że oskarżony pracował, zarabiał nie będąc zaewidencjonowany jako pracownik stąd nie rozliczył przedstawionej przez urząd pracy propozycji pracy i stąd też został wyrejestrowany wobec niestawiennictwa na obowiązkowe wizyty osób bezrobotnych w urzędzie pracy.

Zdaniem Sądu na brak winy w popełnieniu zarzucanego oskarżonemu czynu nie może także wpłynąć fakt, że oskarżony wszedł w nowy związek partnerski i wraz z konkubiną S. M. ma na utrzymaniu dzieci, w tym też dziecko konkubiny z poprzedniego związku.

Na rozstrzygnięcie tej sprawy nie wpłynął także fakt, że Ł. B. uległ wypadkowi komunikacyjnemu, w wyniku, którego doznał obrażeń ciała. Jak wynika z przedstawionej przez oskarżonego dokumentacji szpitalnej, wypadek motocyklowy, jakiemu uległ oskarżony miał miejsce w dniu 12 sierpnia 2018 r., a więc kilka miesięcy po okresie zarzutu w tej sprawie. W tym miejscu wskazać należy, że oskarżony pomimo tego właśnie, że uległ wypadkowi komunikacyjnemu był w stanie, spełniać swój obowiązek alimentacyjny wobec córki, który rozpoczął w maju 2018 r. – wtedy właśnie na dzień 03 maja 2018 r. datowany jest pierwszy przelew na rzecz alimentów po okresie niepłacenia (k.100).

Analizując wykładnię przepisu art. 209§1 i 1a kk wskazać należy, że w pojęciu „uchyla się” zawarty jest negatywny stosunek psychiczny osoby zobowiązanej do świadczenia, sprawiający, że nie dopełnia ona nałożonego na nią obowiązku, mimo że ma obiektywną możliwość jego wykonania. Innymi słowy sprawca obowiązku nie wypełnia, bo go wypełnić nie chce lub lekceważy ten obowiązek. Zdaniem Sądu okres od dnia 2 lutego 2018 r. do 22 lutego 2018 r. gdy oskarżony był osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku – o czym mowa była już wyżej – nie może świadczyć w żadnej mierze o przerwaniu sprawstwa, a więc uchylania się od obowiązku alimentacyjnego. Oskarżony jeśli nawet uzyskiwał niewysokie dochody, winien on w miarę możliwości uwarunkowanych wysokością tych dochodów choćby w części wywiązywać się z ciężącego na nim obowiązku łżenia na utrzymanie swojej córki. Nie może być przecież tak, że obowiązek łżenia na utrzymanie dziecka aktualizuje się dopiero po zaspokojeniu potrzeb rodzica. Potrzeby członków każdej rodziny zaspakajane powinny być w sposób równomierny, odpowiedni do ich wagi dla życia, zdrowia, wychowania i rozwoju każdego z członków rodziny. Tymczasem oskarżony w tym okresie nie dokonał żadnej wpłaty do komornika. Nie przekazał też bezpośrednio na córkę żadnych pieniędzy.

Nie budzi również wątpliwości, iż w wyniku uchylania się przez oskarżonego od nałożonego na niego obowiązku łżenia na utrzymanie osób najbliższych, jego córka, została narażona na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Przypomnieć też należy, że skutkiem przestępstwa niealimentacji pozostaje nie tyle niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (co w niniejszej sprawie wystąpiło) lecz już samo narażenie na niemożność ich zaspokojenia. Przyjęcie poglądu, jakoby "narażenie na niemożność" w rozumieniu art. 209 § 1 k.k. winno być rozumiane jako bezpośrednie doprowadzenie (czyli zaistnienie skutku), doprowadziłoby do nadmiernej i sprzecznej z celem kryminalizacyjnym tego przestępstwa depenalizacji zachowań niealimentacyjnych, do sytuacji, w których skutek taki już następuje. Celem zaś tej normy prawa karnego materialnego jest penalizacja już

takich zachowań, które doprowadzają do samej sytuacji możliwego zaistnienia skutku w postaci braku możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych wskutek uporczywego uchylania się od obowiązku alimentacyjnego (vide: Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2014 r. III KK 388/14, KZS 2015/4/26).

Uznając, że wina oskarżonego nie budzi żadnych wątpliwości Sąd wymierzył mu karę 1 (jednego) roku ograniczenia wolności połączoną z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 (trzydziestu) godzin w stosunku miesięcznym. Sąd uznał tę karę, jako najbardziej współmierną do winy oskarżonego, wagi czynu i do jego społecznej szkodliwości.

Sąd zważył, że Ł. B. dopuścił się występku przeciwko obowiązkowi opieki. Wskazać należy, że instytucja rodziny, jako jedno z najważniejszych dóbr prawem chronionych, znajduje się pod ochroną i opieką państwa, co zostało wyrażone wprost w art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Oskarżony dopuścił się przypisanego mu czynu w zamiarze bezpośrednim oraz mimo świadomości ciężącego na nim obowiązku uchylał się od niego w sposób uporczywy.

Jako okoliczności łagodzące Sąd uwzględnił fakt, iż oskarżony przyznał się do popełnienia zarzuconego mu czynu. Na korzyść oskarżonego Sąd uwzględnił to, że oskarżony po popełnieniu opisanego aktem oskarżenia czynu – czyli obecnie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego. Należy, zatem uznać, że zachowanie oskarżonego po popełnionym czynie jest pozytywne. Na korzyść oskarżonego przemawia również to, że utrzymuje on kontakt ze swoją córką tj. spędza z nią dwa weekendy w miesiącu, co potwierdziła w swoich zeznaniach również E. G..

W ocenie Sądu kara ograniczenia wolności wykształci w oskarżonym systematyczność i regularność w świadczeniu pracy, która będzie przydatna przy równoczesnym wykonywaniu pracy zarobkowej. Jednocześnie, zważywszy na okoliczności popełnienia przez Ł. B. przypisanego mu przestępstwa Sąd nałożył na oskarżonego obowiązek bieżącego wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego względem córki W. B. w okresie wykonywania kary ograniczenia wolności. W ocenie Sądu obowiązek ten, nawet w połączeniu z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 30 godzin w stosunku miesięcznym nie będą dla oskarżonego zbyt uciążliwe, skoro z przedłożonego do akt zaświadczenia lekarskiego wynika, że może on już chodzić, co zdaniem sądu świadczy o tym, że rekonwalescencja po przebyłym wypadku przebiega pomyślnie. Nadto kara o charakterze wolnościowym pozwoli oskarżonemu na podejmowanie prac zarobkowych, dzięki którym będzie mógł spełnić swój obowiązek alimentacyjny.

Sąd stwierdził, pomimo uprzedniej karalności oskarżonego, iż na tą chwilę nie zachodzą przesłanki do orzeczenia kary izolacyjnej czyli pozbawienia wolności – naturalnie bez warunkowego jej zawieszenia, które nie jest możliwe z uwagi na uprzednią karalność oskarżonego za przestępstwo umyśle. Ustawodawca wskazał bowiem w art. 69 § 1 kk, iż Sąd może warunkowo zawiesić wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze nie przekraczającym roku, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności.

Dodatkowo wskazać należy także, że Sąd już choćby z przyczyn formalnych nie mógł z uwagi na brzmienie art. 66 §1 k.k. uwzględnić wniosku oskarżonego o warunkowe umorzenie postępowania z uwagi na wcześniejszą, wielokrotną karalność oskarżonego. Powyżej wskazany przepis stanowi, bowiem m.in., że warunkowe umorzenie postępowania jest możliwe tylko w sytuacji, gdy sprawca czynu nie był uprzednio karany za przestępstwa umyślne. Z tego też powodu sąd nie analizując merytorycznie wniosku oskarżonego nie uwzględnił i wydał stosowne postanowienie w toku rozprawy głównej.

O kosztach sądowych Sąd orzekł mając na względzie treść art. 624 § 1 k.p.k. uznając, że aktualna sytuacja majątkowa oskarżonego, a zwłaszcza wieloletnie zaległości alimentacyjne jak i konieczność bieżącego łóżenia na utrzymanie dzieci, uzasadniają zwolnienie go w całości od ich ponoszenia.

W tym stanie rzeczy należało orzec, jak w części dyspozytywnej wyroku.